

Η ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΜΙΑΣ ΕΣΤΕΜΜΕΝΗΣ

Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΜΑΡΙΑ-ΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ

Μία μεγάλη εὐτυχία πού φέρνει τήν πιό μεγάλη δυστυχία. Μία τραγική νύχτα στά ανάκτορα Φαρνέζε Ὁ θάνατος τῆς κόρης τῆς Μαρίας-Σοφίας. Ὁ ἔρπης τῆς ἐξορίας γιά δεύτερη φορά. Μία μεγάλη σειρά ἀπό πικρῶς τραγωδίες. Ἡ πριγκίπισσα πού κάηκε ζωντανή. Ἡ δολοφονία τῆς αυτοκρατορίρας Ἑλισάβετ.

II

Στό προηγούμενο φύλλο εἶδαμε πῶς οἱ τελευταῖοι βασιλεῖς τῆς Νεαπόλεως Φραγκίσκος II καί Μαρία-Σοφία ἀναγκάστηκαν νά παρατηροῦν ἀπό τό θρόνο τους καί νά ζητήσουν ἐξορία στή φιλοξενία τοῦ Πάπα, ἀρῶν ἐπί τρεῖς μῆνες ὑπερασπίστηκαν μέ γενναϊότητα τά παραιοκράδα ἐπί τοῦ στέμματος τῶν δικαιώματα, πολιορκούμενοι ἀπό φρουροί τῆς Γκαέτα ἀπό τους ἐπαναστάτες, οἱ ὁποῖοι ἐπέδωκαν τήν κατάργησι τῶν μικρῶν βασιλείων στά ὁποῖα ἦταν χωρισμένη ἡ Ἱταλία καί τήν ἐνότητα τῆς χώρας.

Τό βασιλικό αὐτό ζεῦγος ἀπέκτησε στήν ἐξορία ἓνα κοριτσάκι πού ἦρθε σά μ' ἀχνία ἡλιου, νά τους γλυκάνη τήν δυστυχία τους. Μά, ἀλλομονο, δέν ἦταν γραφτό τους νά χαροῦν πολύ... Τό κοριτσάκι αὐτό πέθανε ὀλίγο...

Ὁ γάλλος γλύπτης ντ' Ἐπινάι, ὁ ὁποῖος ἦταν μεταξύ τῶν γάλλων ἀξιωματικῶν πού ἐπολέμησαν στή Γκαέτα μαζύ τους καί ὁ ὁποῖος σάν ἀφοσιωμένος καί πιστός φίλος, τους ἀκολούθησε στήν ἐξορία τους, διετήρησε σέ ὅλη του τή ζωὴ μιά τραγική ἀνάμνηση ἀπό τό θάνατο αὐτό...

Μιά θεαλλοδῆ νύχτα τοῦ Μαΐου τοῦ 1870, ὁ γλύπτης, ἐνῶ κοιμόταν, ἀκουσε δυνατά χτυπήματα στή πόρτα του. Ἀνθρώποι τίς ἔπαιζαν τῶν ἐξοριστῶν βασιλέων, ἐρχότανον νά τοῦ ἀναγγείλουν ὅτι τό παιδί πού εἶχε πεθάνει ἔαφρα ἀπό μιά μυστηριώδη ἀρρώστεια καί ὅτι οἱ ἀπελευθερωμένοι γονεῖς του παρακαλοῦσαν τὸ γλύπτη νά πῆθι στό παλάτι Φαρνέζε, πού τους εἶχε παραχωρήσει ὁ Πάπας, γιά ν' ἀποτυπώσει ἀπάνω στό γύψο τὰ χαρακτηριστικά του, πρὶν ὁ θάνατος τὰ ἀλλοιωθεῖ. Συντετριμμένος ὁ γλύπτης, ἔδωκε νά συμμορφωθεῖ μέ τήν παράκλησι τῶν ἠηλων του φίλων. Ἐτρεξε στό ἀνάκτορο Φαρνέζε, πέρασε ἓνα λαβύρινθο ἀπό μεγάλες κα' ἀδειανές κάμαρες κα' ἔφτασε τέλος σ' ἐν' ἀφαντοῦ δωμάτιο, τοῦ ὁποῦο τὰ σκότη δέν καθόρθανε νά φωτίσῃ μιά λάμπα πού ἦταν ἀναμμένη ἐκεῖ. Τό μόνο ἔπιπλο αὐτοῦ τοῦ δωματίου ἦταν ἓνα μέγανο σιδερένιο κρεβάτι, ἀπάνω στό ὁποῖο κοιτόνταν ἡ νεκρὴ βασιλοπούλα. Μπρός στό κρεβάτι στεκόταν ὄρθιος ἓνας ἄνδρας πού ἔκλαιγε σιωπηλά: ὁ πατέρας... Καί διπλα του μιά γυναίκα πού τήν ἐξοκίαν οἱ λυμοί: ἡ μητέρα... Ἀφ' οἱ γλύπτης τους ἔλπε μερικὰ πρηγορητικά λόγια, ἔτοιμάστηκε νά χύνη γύψο ἀπάνω στό πρόσωπο τῆς νεκρῆς γιά νά τῆς πάρη τὰ χαρακτηριστικά.

— Θά χύσατε γύψο στά μάτια τῆς! φώναξε τότε μέ φρίκη ὁ βασιλεὺς. Ἡ βασίλισσα δέν θά τό δεχθῆ αὐτό ποτέ.

Καί σκέφτοντας πρὸς τή γο' αἰσιτὴ βασίλισσα, τῆς ψιθύρισε κάτι σιγα' σιγα'. Ἐκεῖνη τὸ ἀπάντησε κάτι μέ πολύ δυσκολία. Ἐπειτα ὁ βασιλεὺς ἀνασκόπησε καί εἶπε στό γλύπτη:

— Ἡ βασίλισσα φοβᾶται μήπως ὁ γύψος ξεραζώσῃ τὰ βλέφαρα τοῦ παιδιοῦ μας.

Μά ὁ καλλιτέχνης τούς καθησύχασε κα' ἔτοιμάστηκε ν' ἀρχίσῃ τὸ ἔργο του. Ἡ δυστυχισμένη μητέρα, σηκώθηκε τότε, ἀνίκαιη νά παρασταθῆ σ' αὐτὴ τὴ θλιβεγὴ σκηνή, πού θά τῆς ἐξοκίσε τὴν καρδιά... Μά, παρ' ὅλη τὴν ἀπελπισία τῆς, ἦταν τόσο εὐγενική, ὥστε, πρὶν ἀποσυρθεῖ ἀπὸ τὴν αἴθουσα, θυμήθηκε νά δεῖξῃ μέ μιά λέξη τῆς ἐγγυμονοσύνης τῆς στὸν καλλιτέχνη, ὁ ὁποῖος, μ' ὅλη τὴ θύελλα καί μ' ὅλη τὴ νύχτα, εἶχε τρέξει σὸ παλάτι γιά νά τῆς χορίσει μ' ἀνάμνηση τοῦ πεθαμένου παιδιοῦ τῆς... Καί, καθὼς περνοῦσε δίπλα του, στάθηκε καί τοῦ ψιθύρισε μέ τὰ μάτια γεμάτα δάκρυα:

— Ἐδῶριστέ τοῦ πολὺ...

Ἡ Μαρία-Σοφία ἦταν παιδί μιά μητέρα ἀπελιτισμένη κα' ἀπαρηγόρητη... Μιά μητέρα πού δέν εἶχε οὐτε τὸ δικαίωμα νά κλάψῃ ἤσυχη, γιατί ἰαὶ λόγο μετὰ τό θάνατο τῆς κόρης τῆς, ἐπιπολοῦθησαν τὰ θλιβερά γεγονότα τῆς πολιορκίας τῆς Ρώμης ἀπὸ τους Ἱταλοὺς καί οἱ ἐξοριστοὶ ἦδη αὐτοὶ βασιλεῖς, ἀναγκάστηκαν νά παύουν ἀκόμα μιά φορά τὸ δρόμο τῆς ἐξορίας...

Αὐτὴ τὴ φορά ἔπαιξαν σὸ Παρίσι, στή Γαλλία, ἡ ὁποία φάνηκε πάντοτε καλὴ γ' αὐτοὺς. Μά τὰ χτυπήματα τῆς μοῖρας ἐξακολουθοῦσαν νά πλῆθουν τὸ ἓνα κατόπιν τοῦ ἄλλου τῆς δυστυχισμένης Μαρίας Σοφίας. Ἀνῆκε σέ μιά τραγικὴ οἰκογένεια, τῆς ὁποίας τὰ περισσότερα μέλη πέθαναν ἀπὸ βίβιο θάνατο: ἓνας ἀπὸ τους πὸ στενοὺς τῆς συγγενεῖς ὁ αυτοκράτωρ Μαξιμιλιανὸς τοῦ Μεξικοῦ, τυφρεκίσιμος ἀπὸ τὸ στρατό του καί ἡ σύζυγός του, ἡ αυτοκράτειρα Καρλόττα, τραβιάστηκε ἀπὸ τὴ θλίψη τῆς... Ὁ ἐξάδελφός τῆς βασι-

λεὺς Λουδοβίκος τῆς Βαυαρίας πῆγινε μυστηριώδως σὲ μιά λίμνη καί ἓνας ἄλλος ἐξάδελφός τῆς χάθηκε στή θάλασσα μαζύ μέ τὴ νέα του γυναίκα... Ὁ σὺζυγος μῖας ἀπὸ τῆς ἀδελφῆς τῆς, ὁ κόμης ντὲ Τράιν, αυτοκτόνησε ὑπὸ τῆς πιὸ ὀδυνηρῆς συνθήκης καί τό παιδί μῖας ἄλλης ἀδελφῆς τῆς, ὁ μοναχογιός τῆς αυτοκρατορίρας Ἑλισάβετ, Ροδόλφος, βρέθηκε σκοτωμένος μαζύ μέ τὴ φίλη του Βεατρίκα, χωρὶς νά ἐξακριβωθεῖ ποτὲ ὁ τρόπος καί ἡ ἀφορμὴ τοῦ θανάτου των... Ἀ, ὅχι... ἡ ζωὴ δέν εἶχε κρατήσει τῆς ὑποσχέσεις πού εἶχε δώσει στὴν πέντε μικρῆς πριγκίπισσες μέ τὰ γελαστά μάτια... Τῆς ἔκανε νύββια βασιλίσσας καί μητέρες, ἀλλὰ βασιλίσσας χωρὶς βασιλεία καί μητέρες χωρὶς παιδιὰ, καταδικασμένες νά περιεῖρον τὸν ἀκατάπαστο πόνο τους ἀπὸ τὴ μιά πόλη τῆς Εὐρώπης στήν ἄλλη...

Ὅστόσο ὑπῆρχε ἀκόμα κάτι πού ἔδινε κάποια γλῶσσα στή μοῦρη τῆς ζωῆς τῆς Μαρίας-Σοφίας: ἡ ἀγάπη τῆς πρὸς τῆς ἀδελφῆς τῆς. Παρ' ὅλες τῆς δυστυχίες τους, αὐτὴ καί ἡ ἀδελφῆς τῆς, ἔμειναν πάντοτε συνδεδεμένες μέ τὰ ἴδια αἰσθήματα ἀγάπης πού εἶχαν καί κατὰ τὴν παιδικὴ τους ἡλικία. Μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν τῆς, ὑπῆρχαν δύο πού τῆς ἔμοιαζαν ἐχωριστά καί τῆς ὁποίας ἡ Μαρία-Σοφία ἐλάτρευε: ἡ μεγαλύτερη, ἡ αυτοκράτειρα Ἑλισάβετ, καί ἡ μικρότερη, ἡ εὐλαβὴς, ἡ γλυκαία, ἡ χριστιανικὴ Σοφία-Καρλόττα, δούκισσα τοῦ Ἀλανσόν. Σιχνὰ ἡ ἐξορία τῆς βασίλισσας πῆγινε ν' ἀνακουφίσῃ τὴν πληγωμένη καρδιά τῆς κοντὰ στήν τελευταία, ἡ ὁποία κατεῖχε τὸ μυστικό νά παρηγορῆ τους ἄλλους καί ἡ ὁποία ἔδινε μέ τό γλυκὸ γαλάτιο βλέμμα τῆς τὴ γαλήνη στίς πονεμένες ψυχές... Μά ἡ Μοῖρα ἐμελλε κα' ἔδω νά χτυπήσῃ τὴν τραγικὴ βασιλοπούλα τῆς Νεαπόλεως: στίς 4 Μαΐου 1897, ἔδιδετο σὸ Παρίσι μιά μεγάλη φιλανθρωπικὴ ἑορτὴ, τῆς ὁποίας προήδρους ἦ τὸ δούκισσα ντ' Ἀλανσόν Σοφία Καρλόττα. Ἐζάφρα ὅμως τὸ χτίριο σὶὸ ὁποῖο γινόταν ἡ ἑορτὴ ἔπισσε φωτιά. Τρομερὸς πανικός ἐπακολούθησε. Κ' ἐνῶ ὅλοι ἐτρεχαν κατεῖς μέ πατώσε, συνθλιβόμενοι καί συγχωρούμενοι, πρὸς τὰς ἐξόδους καί νά σωθοῦν, ἡ δούκισσα, σάν ἀντάξει ἀδελφὴ τῆς ἡρωίδος τῆς Γκαέτα, ὀρθήθηκε μέ μιά ὑπεράγλιε φρυγανία, νά βγῆ ἔξω, πρὶν ὅλοι οἱ ἄλλοι σωθοῦν... Ἐτοῦ ἐκάηκε ζωντανή... Μετὰ ἓνα γόνηο, ἡ αυτοκράτειρα Ἑλισάβετ ἔδολοφονεῖτο ἀπὸ ἓνα Ἱταλὸ ἀναρχικὸ στή λίμνη τῆς Γενεύης...

Ἐτσι, κάθε χαρὰ, κάθε σιστημὴ εὐτυχία τῆς ζωῆς αὐτῆς ἔβρισκε γιά τὴ Μαρία-Σοφία. Δέν ὑπῆρχε περὶ τίποτε στὸν κόσμο πού νά μπόρῃ νά τῆς δώσῃ ἔσπι καί τὴν παρηγορῆ ἢ λήθη γιά τὸ μέλλον. Εἶχε γνωρίσῃ ὅλα τὰ πένθη: ὁ θάνατος τῆς εἶχε πλῆξει ὅς μητέρα, ὡς κόρη, ὡς σὺζυγο, ὡς ἀδελφῆ... Ἀλλ' ἀλλά...

...τοῦ θανάτου σκληροῦ, σπαραχτικῶ, δραματικῶ... Μετὰ τό θάνατο τοῦ παιδιοῦ τῆς, δέν εἶχε βγάλει οὐτε μιά μέρα τὰ ματῶ φορμάτα...

Ὅστόσο γιά τὴ μεγάλη ἐκείνη ψυχὴ ὑπῆρχε ἀκόμη κάτι πού τῆς ἔδινε μέ τὸν κόσμο αὐτό: ἡ φιλνθρωπία, ἡ ἐλεημοσύνη... Ἡ δυστυχισμένη ἐξορία τῆς βασίλισσας ἐνδιαφερόταν πάντα γιά τους φτωχοὺς καί γιά νά ἔχῃ ἀκόμη περισσότερες χρηματικὸς πόρους νά τους: ἐπινοεῖ, εἶχε τὴν πρωτότυπη ἐπινοήσι ν' ἀνοῖξῃ ἓνα κατάστημα πού πουλοῦσε δαντέλλες κα' ἐργόχειρα... Μὲ τὴν ἐπιγραφή «Ἐργόχειρα τῆς Καλαβρίας», τὸ κατάστημα αὐτό πού βρισκόταν κοντὰ σὸ ἀνάκτορο τοῦ Κεραμεικοῦ, πουλοῦσε κεντήματα, κοῦντες καί λεπτὰ ἐργόχειρα, πολλὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἔβγιναν ἀπὸ τὰ ἴδια τὰ χερά τῆς βασίλισσας. Ὅλα δὲ τὰ κέρδη πῆγιναν στούς φτωχοὺς. Ἡ Μαρία-Σοφία πῆγινε ν' αὐτὸ ἰνκόνητο, ἐξήλιγχε τὰ βιβλία, ταχτοποιοῦσε τὰ πράγματα καί οἱ παλάτες βλῆνοντες τὴν οὐτὴ ὑπομαζόντοσαν ἀν δὲ κάπο ἀπ' τὴν ἡλικιωμένη πειὰ κυρία, τὴν τόσο σκίνητη, τὴν τόσο θοραία ἀκόμη, παρὰ τὰ γκριὰ τῆς μαλλιά, κρυβόταν μ' ἄληθινὴ βασιλικὴ μεγαλιότης... Αὐτὴ ἄλλοστε ἦταν καί ἡ μόνη τῆς ἐπαιχτῆ μ' αὐτὸν τὸν κόσμο, γιατί ὁσο περνοῦσε τὰ χρόνια, αὐτὴ ἡ γυναίκα τῆς ὁποίας ἡ καρδιά τόσες φορές εἶχε συντρεβῆ καί πού εἶχε χάσει ὅλους τους ἀγαπημένους τῆς, ἀποταβιόταν ὀλοένα ἀπὸ τὸν κόσμο καί τῶσε μέ τὴ τρανταία τῆς μέσα στὸν κόσμο τῶν νεκρῶν, κοντὰ στήν ἀγαπημένη τῆς κόρη καί τῆς ἀγαπημένης τῆς ἀδελφῆς.

Ὁ Θεὸς ἐπιτέλους τὴν εὐσπλαχνίστηκε καί τὴν ἔβησε κοντὰ του... Ἐφτασε πειὰ σὸ τέγρα τοῦ Γολγοθᾶ τῆς, τοῦ ὁποῖο ὁ δρόμος ἦταν γεμάτος μαιτρῆς πέτρες καί ἀγκάθια.

Ἡ βασίλισσα Μαρία - Σοφία τῆς Νεαπόλεως πέθανε τὸ 1924, σὲ ἡλικία 74 ἐτῶν, σὸ Παρίσι...

Ἡ Μαρία-Σοφία πῆγινε σ' αὐτὸ ἰνκόνητο...

